

Уахътэр, хъугъэ-шIагъэхэр, цыфхэр

Сыда ялЭжъагъэр тильЭпкъэгъухэм?

Тарихым инекубгъохэм гукэ зафэдгээжжызэ, хъугъэ-шIагъэхэм щиэнгъэм чыпIэу щирийэм татегушиенир Ioф кызырлыкIоп. ШыпкъапIэр кыхэдгээшынм фэш шиэнгъэлэжжхэр, тхаклохэр, нэмикхэри упчэжжыгъу тэшшых. Сыд фэдэ джэуап зэхэтхыгъеми, цыфхэр зэпэтымыгъэуцухэу, мамыр псэукэм игээпытэн пшьэрыль шхьаIэу зыфэтэлтыгъэ.

1918-рэ ильэсийм, мэлыль фэгъу мазэм Джэджехъаблэ щищхэу лажээ зимыи нэбгыри 100-м нахьыб Гёбэккьеа дэжж щаукигъ. Дээ Плыжжым хэтхэм яшуаша ашыгъэу чылэм кыдэхъагъэхэм жаламыгъэу зэрахъагъэр тэ, адигэхэм, егъаша щицгъупшэштэп. Сау-гъетэу афагъэуцугъэр щиэнгъэм илотак.

Джэджехъаблэ къоджэ псэуплэм ипащэу Уджыхъу Алый сау-гъетэйм икызызэуухын фэгъэхъгэе зэхахъэм пэублэ гүшье кышишгъ. Дин Ioфышиэу Мыгу Гээзэут, псэолъешэу Хүттижъ Аслынбый, тхаклоу, сурэтыш цэрилоу Кят Теуцожь, республике обществен-нэ движение «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Лымыщэкко Рэмзэн, спортым илофышэу Джарымэко Юсыф, пенсийм щиэнгъ Хүт Чэрий, нэмикхэм сау-гъетэйм икызызэуухын фэгъэхъгэе зэхахъэм яеплыкIэхэр кыщауягъэх.

1917-рэ ильэсийм социалистическэ революцием теклонигъэр кышидээзыхъагъэхэм Урысийм хэбээ шапхъэхэр щагъэуцщыгъ. Къаджэм дэсхэр мамыр псэуклер нахьышу ху-щтэу гүгъэштыгъ, ау рэхьатэу щиэнгъэм Ioфхэр пэччыягъэх. Мыхьо-мышлаагъэхэр хэгъэгум щицэрахъэштыгъ, пачыхъэм игъусагъэхэм Iашэр агъэтэйтиштыгъэп, зэо-банхэм аклагъэстыштыгъ.

Революцием игъэхъагъэхэм якъэхъумэн зэрэлтыкIотэрэ шыкIем уасэ етыгъоштугъ. Пыеу ялэр е гүсэ къафхъу-гъэр щиэнгъем кышихъэбъщынр хыльягъ.

Гёбэккьеа пэмычыжъэу тильЭпкъэгъхэр щицгъукигъэхэр сида а лъэхъаным кы-мыгъотыгъэха, амыгъэшынагъэха? Дээ Плыжжым идээ-клохэу хуульфыгъэхэр, ильэс 15 нахь зымыныбжь калхэр чылэм дээзыщи кыукигъэхэр сида зэгупшысэштыгъхэр?

Хууль-шIагъэм ехылIэгъэхтылын седжэ зэхъум, нэп-сыб кысэхъгъ, — кыуягъ Лымыщэкко Рэмзэн. — Ся-

тэжж тарихъ къэбарэу кыс-фицуатэштигъхэр непи сшыгъ-шэхэрэп. ТильЭпкъэгъхэм гыбзэу афаусыгъэр маклэп...

— Краснодар иархивхэм бэрэ Ioф ашысшагъ, хууль-шIагъэм ехылIэгъэ тхылтыр кыдэз-гъэкинм фэш шиэнгъэлэжжхэр упчэжжыгъу сшыгъэх, — кыуягъ Кят Теуцожь. — Кошхъэблэ районым, тикьюаджэхэм ашакыгъэ хуульфыгъэхэм тыгу афэузы...

— Джэджехъаблэ щищхэу 1918-рэ ильэсийм Гёбэккьеа дэжж щаукигъэ тильЭпкъэгъхэм ясаугъэт игъеуцункэ Иэплигъту кытфхъу-гъэхэм тафэраз, — тизэдгүштэгъу льгээ-

күатэ зэхэшэкко купым икэ-щакло Нэхэе Аслын. — Зэрамыку Валерий, Хүттижъхуу Аскэррэ Аслынэрэ, Мыгу Хызыыр, Джарымэкохуу Юрэрэ Нурдинэрэ, Тыгъужъ Руслын, Мыгу Руслын, Хүт Адам, фэшхъафхэм ацIэхэр къеслохэ сшоингъу.

Стлашыу Юр, Джарымэко Хызыыр, Бэрэтерэ Аслын, Къэзэнэ Юсыф, Бэгъушэ Алый, Мыгухэу Тембот, Хызыыр, Стлашыу Майор, Шамсудин, Къуицж Къэплъан, нэмикхэм ягувшэхэр зэфэхъысжыгъицшухэп. Шыпкъэр агъеунэфы ашоингъу, аш даклоу, адигэ льэпкыим зиужыжынм фэш

Къалэм загзазэ, ау гъогу тэрэз зэкIэри тэхъэрэп. Къуаджэр хэта зыгъэдэхэштыр? Чыгум хэта дэлжээштыр?

ТильЭпкъ бергъожынм, мамыр псэуклер нахь хъопсасын ашынм зэрэпилхэр зэхахъэм кыщауягъ. Льэпкъхэр зэпамыгъэуухуу хэкыпIэшүхэр къагъотынхэм фэш патриотическе пүнгэгъэм ехылIэгъэ Ioфхэр агъецэкштых, адигэ биракыр гуфт-шхъафитэу щиэнгъэм щагъэбытэшт.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэтым итхэр: **сау-гъетэйм икызызэуухын фэгъэхъыгъэ зэхахъэм хэлжээгъэхэр.**

Ильэс 25-рэ гъогум...

ШоокI зимиэ медицинэ страхованиемкэ фондым икыутамэу АР-м щиэнгъэзэхашаагъэр ильэс 25-рэ зэрхъугъэм фэгъэхъыгъэ мэфэкI зэхахъэм мы мафхэм Мыекъуапэ щыкIуагъ.

Ioфхъабзэм хэлэжжь АР-м и Премьер-министрэу Александр Наролиниыр, АР-м псэуныгъэр къэхъумэгъэнимкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рус-тэм, медицинэ учреждениехэм яврач шхьаагъэр, нэмикхэри.

Адыгейм и Лышхъэу Къум-пыл Мурат ыцкэлэ къэзэрэ-угоицхэхэм къафэгушуагъ Александр Наролиниыр. Аш кын-зэриуагъэмкэ, ильэс 25-м Республике фондым зэхъокынгъэшхохр фэхъуугъэх. Адыгэ-им ар зышиэ ильэсхэм къаклоцI ыпкэ хэмийлэу цыфхэм медицинэ Iэплигъту ягъэгъотыгъэнимкэ чыпIэ къэралыгъо программэхэм ягъэцкэн фондым имылькоу пэуагъэхъагъэр миллиарди 4-м ехъу.

ШоокI зимиэ медицинэ страхованиемкэ фондым икыутамэу АР-м щиэнгъэм ипащэу Хя-гъэудж Марыет игушиэ кын-зэрэцхигъэшгъэнимкэ, Ioфшэ-нэу зэшшуагъэр бэ, ау джыри алэ ильыр makлэп. 2016 —

2017-рэ ильэсхэм фондым имыльку щищэу миллион 34,7-рэ медицинэ учреждениехэм афатуулшигъ оборудование зэфэшхъаф 35-рэ зэрагъэгъотынм фэш. Медицинэ оборудование 9 агъецэкэжжынм пэуагъэхъаным пае ахэм миллионы 10,4-рэ джащ фэдэу къафхъагъэкыгъ.

2012-рэ ильэсхэм кышигъэ-жъагъэр къоджэ псэуплэхэм Ioф ашызышэнэу къогъе врачхэм аратыре ахьщэр фондым къетупши. 2012-рэ ильэсийм кышиублагъеу 2017-м нэс аш фэдэу специалист ныбжыкIэ

317-м сомэ миллион 240,6-рэ аратыгъ.

ШоокI зимиэ медицинэ страхованиемкэ фондым икыутамэу АР-м щиэнгъэм ипащэу ильэс зэкэлтикIохэм Ioф зышигъэхэр мэфэкI зэхахъэм щагъэшуагъэх, шуульфынхэр аратыгъэх. Непэрэ мафэм мыш щилажжэхэрэри Ioфхъабзэм кышихъагъэшыгъ, яоффшагъэкэ къэзэлжыгъэхэм щыгхуу тхыльхэр афагъэшшоагъэх.

ГҮНЭЖЖЫКЬО Сэтэнай.

Сурэтыр Iэшшина Аслын

«АДЫГЭ МАКЬЭМ» ИНЫБДЖЭГҮУ ЛЬАПЛЭХЭР!

2018-рэ ильэсийм ия 2-рэ ильэсныкьо кIэтхэгъур маклэ! Гээзтэу «Адыгэ макьэр» мыш фэдэ уасэхэмкэ почтэм иотделениехэм къашиштхыкын шуульэ-кышт: индексэу 52161-рэ зилэр — сомэ 835-рэ чапыч 32-кэ; индексэу 52162-рэ зилэр — сомэ 817-рэ чапыч 20-кэ. Хэгъэгү зэошхом иветранхэм, джащ фэдэу сэ-къатныгъэ зилэхэу а I-рэ ыкли я II-рэ купхэм ахахъэхэрэм Урысие Почтэм кIэтхапкIэм процент 20 афыхгъээкы. Ахэр алэрэ индексэу 52161-кэ кIэтхэнхэ хуумэ кIэтхапкIэм ыосэштыр сомэ 679-рэ чапыч 80-рэ. Ятонэрэ индексэу 52162-кэ клатхэхэм — сомэ 661-рэ ча-пыч 68-рэ.

Къалэу мыекъуапэ щыпсэухэрэ ГЭЭЗТЕДЖЭХЭР!

Редакцием хэт гъээзт кIэтхаплэ «Адыгэ макьэм» соми 150-кэ щыущыкIэтхэн шуульэкышт. (Мыш щыкIатхэхэрэм кIэтхаплэ ежь-ежырэу гъээзтыр чахыжжэ ашышт).

Къалэу Мыекъуапэ дэхэ хызметшIапIэхэу, организациехэу, учреждениехэу корпоративнэ щыкIем тетэу гъээзт 15-м кышихъыкIэу къизытхыкыхэрэр редакцием соми 200-кэ щыкIэтхэнхэ альэкышт.

Апшээрэ, гурыт гъэсэнгъэ зыщызэрагъэгъотыхэрэ еджапIэхэу корпоративнэ щыкIем тетэу гъээзт 15-м кышихъыкIэу къизытхыкынхэ зимурадхэр редакцием соми 150-кэ щыкIэтхэнхэ альэкышт. Мыхэм яоффшIапIэхэм кыратхыкыгъэхэ гъээзтхэр редакцием афищэжжыштых.

ООО «Адыгэя-интерсвязым» икисхэу Мыекъуапэ дэтхэм соми 150-кэ щуащыкIэтхэн шуульэкышт.

ШыкIатх льэпкъ гээзтым!

Пшэнкэ гъэштэгъоны

Ильэси 118-кIЭ уздэхъэбэжьмэ...

Темир Кавказым адрэ икъалэхэм афэдэу Мыеекъуапэ революцием ыпэки лъэпкыбы зыщыпсэурэ къалэу щытыгъ, ау нахыбэу аш дэсыгъэр урыс. Лъэпкь пэпчъ къалэм иэкономикэ, ихъизмет, икултурэ яхэхъоныгъе илахъ хишихъэштыгъэми, лъэпкь общинэхэм тээку зыхаушхъафыкIэу яльэпкь культурэ, динэу алэжырэр нахъ къихагъэшынм пылыгъэх. Ау динэу алэжырэм емылъытыгъеу лъэпкьэу зэхэсхэм щэлагъэрэ шхъэкафэрэ фырялэу, зэгурьохэу зэдэпсэущтыгъэх. Ар къаушыхъаты къалэм ипащэхэм ыкIи лъэпкь общинэхэм ятхыгъэхэу тарихым къихэнагъэхэм.

**Мыеекъуапэ
иапэрэ мэшит
(1911-рэ ильэс).**

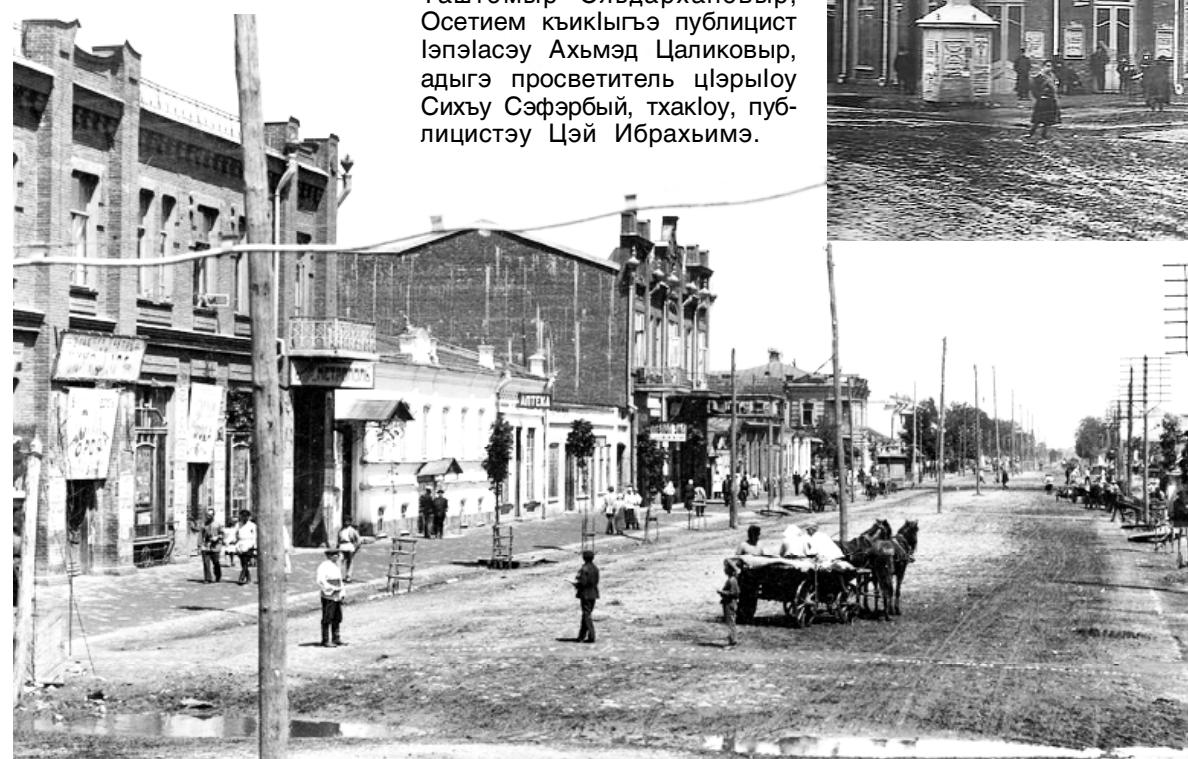
Мыеекъуапэ ибыслымэн обшинэ нахыбэмэ ашымышгъэми, анахъ куачэ илэу щытыгъ. Быслымэн обшинэр зэхэшгъэу залъытэрэр 1870-рэ ильэсхэм адэхъ. Мыеекъуапэ уезднэ гупчэ цыкIум ычылпэ 1871-рэ ильэсэм къалэ мэхъу, хыкумии къызыгуахъ. А лъэханым Мыеекъопэ уездым щыпсэухэрэ адигэхэм япчагъэ 29000-рэ хууцтыгъ. А хыкумий иапэрэ къадэу агъэнэфэгъагъ зэлъашIэрэ динлэхъэу Шэуджэн Хъасанэ. Быслымэнэу Мыеекъуапэ ыкIи Мыеекъопэ уездым (отделым) зэкI щыпсэухэрэм къадыр ялаштэу щытыгъ. А ильэс дэдэм адигэхэр зыхэт полиции зэхашэх.

Къалэм народнэ гъэсэнгъэм лъапсэ щезыгъэшыгъэ КъушхъэчIэс еджапIэр Мыеекъуапэ къышызэуахъ. Аш класситу хэтигъ, ильэс 5-рэ ушеджэнэу щытыгъ. КъушхъэчIэсхэм яхыкумии КъушхъэчIэс еджапIэри адигэхэу Мыеекъопэ уездым щыпсэухэрэм яхьшэкIэ аягыгъэх. Быслымэнэу Мыеекъопэ обшинэм хэтир апэ нэбгырэ 50 хууцтыгъ. Ахэр къулыкъушагъэх, уезд юфшапIэр икъулукъушагъэх, хыкумий хэтигъэх, дзэктопыгъэх, еджэкуагъэх.

Ау къалэм нахъ зиушъомбгүзэ, Темир-къохъэпэ Кавказым исаиты-экономическэ ыкIи культурнэ гупчэ хуугъэ. 1881-рэ ильэсэм къушхъэчIэсэу мыш щыпсэурэм ипчагъэ 95-м нэсыгъагъ. Анахъэу быслымэнэбэ Мыеекъуапэ къызыкъоштыгъэр ермэлыкъхэр зыщызэхашхэхэрэ мафэхэр арыгъэ. Ахэр мэфэ зау-

лэрэ Мыеекъуапэ щылхэу хууцтыгъ.
Я 19 — 20-рэ ильэсхэм быслымэн сатыу-промышленнэ буржуазие Мыеекъуапэ щылхуугъагъ. Аш хахъэштыгъэх еже къушхъэчIэс быслымэнхэм анэмийкIэу къэндзал ыкIи тырку сатыушIхери, дагтыстанхэу 1900-рэ ильэсэм ипчагъагъ. Ау динэу алэжырэм япчагъэ 1908-рэ ильэсэм Урысыем щыпсэухэрэ лъэпкъхэм динэу алэжыштымкIэ фитынгъэу ялэхэм яхылгэгъэ хэбзэгъэуцугъэ къызэрэдэхъэгъэ. 1910-рэ ильэсэм уралын гупчэ конторэм ипчагъагъ Мыеекъопэ механикэ-техническэ училишир (КъушхъэчIэс еджапIэр щытыгъэр ары) къээвүхыгъэу Батырбый Олгэгъэй.

Адигэ обшинэм хэхъоныгъэ ёшынымкIэ мэхъанэшко илгээхэдээпкь интеллигентиер щылхуугъэ зэрхэхурэм. Аш фэдэу быслымэн обшинэм епхыгъагъ КъушхъэчIэс еджапIэр икIэлэгъаджэу, адигэ научнэ фольклористикэм лъапсэ фээзышыгъэу Тамбий Пагор, Чэчэн автономиум лъапсэ фээзышыгъэу, Темир Кавказым иобщественна политическэ юфшэшхуу Таштэмэр Эльдархановыр, Осетием къикыгъэ публицист Ыпэлласэу Ахмэд Цаликовыр, адигэ просветитель цэрийоу Сихуу Сэфэрбый, тхаклоу, публицистэу Цэй Ибрахимэ.

фэшхъафхэр зыщэштыгъэхэри. А лъэханым шы щэн-щэфынм лъэшэу зиушъомбгүзтигъ. А уахтэм Мыеекъуапэ хъакIэш щишигъагъ шыхыунм пыль зэлъашIэрэ А. Мэгъэркъом. Ежь яунаехэу, федэ къэзыхъхэрэ унэхэр къэлэ гупчэ щырьагъэх Болетыкъохэм.

Темир Кавказым анахъ юфшоху илтыгъэхэм ашыщ икъалэхэм ашыпсэухэрэ быслымэнхэм тхъэлэлэпIэр тэгээпхыгъэгъэ чылпIэ гъэнэфагъэхэр зэрэмийагъэхэр. Аш фэдэу Мыеекъуапэ тхъэлэлэпIэр ильэсипш пчагъагъэрэ илгээхэх къушхъэчIэсхэм яхыкум зы-

чэл унэр, КъушхъэчIэс еджапIэр, нэмийкI унэхэр. Я 20-рэ лъэшэгъум икъежэгъум пхъэм хэшьыкыгъэ унэр джы искуствэхэм яеджапIэр N 1-рэ зыдэштым щытыгъэ унэр тхъэлэлэпIэр быслымэнхэм къафагъэнэфэгъагъ. Ау цыифхэм къагурыштыгъ ар хэкIыпIэ зэрэмхъуутыр, къэлэ мэшит ренэу зэхүүгъэу, узыщыа эм учэхъан пльэкынэу щылэн зэрэфаэр къаоштыгъ. Мы юфшогор зэшохыгъэнэмкIэ мэхъанэшко илгээхэдээпкъхэм динэу алэжыштымкIэ фитынгъэу ялэхэм яхылгэгъэ хэбзэгъэуцугъэ къызэрэдэхъэгъэ. 1910-рэ ильэсэм хабзэм иунашьокIэ къэлэ гупчэм, урамэу Садовэм къалэм

Имамхэм ыкIи мэшитым инэмыкI юфшэхэм ахьщу аратыраи Трахъор ары къэзытулыштыгъэр.

1911-рэ ильэсэм къэлэ мэшитир къызэуахыгъ ыкIи апэрэ быслымэнхэр аш чэхъагъэх, бэрэскэшко нэмазри щашыгъ. Мэшитым нэбгырэ 50 — 60 а зы уахтэм тхъэм щельэунхэ альэкыщтыгъ. Ау нахыбэу къекуалIэу къызэрэхэкыщтыгъэр makIэп, анахъуу бэрэскэшко нэмазым. Апэрэ дунэе заом ыкIи граждан заом ялэхъан цыифхэм мэшитым къекуалIэром ипчагъэ хэхъо. А лъэхъаным къалэм Мыеекъопэ полхэм ыкIи Черкес шы дивизием яштхэр ыкIи яподразделенихэр дэтигъэх.

1920-рэ ильэсэм икъихъам мэшитир зычэл унэр национализировать аши, Мыеекъуапэ икоммунальнэ отдел ратыгъагъ. Архив материалхэм къагъэлъагъо мэшитир къаратыжынэу быслымэнхэм обшинэр бэрэ зэрэклэлэштыгъэр. Аш изакъоп, къушхъэчIэсхэм яхыкум, КъушхъэчIэс еджапIэр ыкIи нэмийкI амьгэкоштырэ псеуальхэхэу быслымэнхэм ашыгъэхэр хабзэм къаритыжынхэу цыифхэм бэрэ лъэу тхылхэр атхыгъэх...

Мыеекъопэ мэшитым иунэ джыри Мыеекъуапэ дэт. Ар офицерхэм ягарнизон Унэ хэхъэрэ псеуальхэхэм ахэт, Урысыем ухумэнэмкIэ и Министерствэ ибаланс щыщ. Ау изытет дэдэд, гъэцэлжын юфшэнэшко ишыкагъ ильэс 118-рэ зынбжжүүнэ.

БУЗЭРЭ Азэмат.
Тарихълэжь-краевед.

Мыхъурэ пстэуми агъэгумэкъирэ автор

Башлагъеу Бэрэтэрэ Хъамидэ имашинэкъе Адыгэвъалэ макъоти, сэ Пэнэжъыкуае сунигъесынэу гусэ сишыгъагъ. Джашыгъум кысфиотэгъагъ ишхъэгъусэ иахыл калэ горэм иусэхэм зэрэрагъэджагъэр. Хъамидэ ахэм уасэу афишыгъагъэр авторым кылони къэуакли ышлэу, ау тхэнымкъе опытым щыкъеу ары.

Усэхэр зиягъэр Мехъюш Русльян. Ашыгъум сэ Русльян Мыекъуапэ щисльэгъуяа сшэштигъе, ау тызэнэуасэу щитыгъе. Ар нахь зысшагъэр тхиль тедзапъэм юф щисшисэу итхылхъэр редактировать сшыхэ зэххур ары.

Мехъюшым пae Хъамиде ыуагъэр къэшыпкъэжъыгъ. Аштхэн оптыри ыэ къихъагъ, ытхирэ темэхэм ахэхъуагъ, адигабзэки урсызбэки тхиль заулэ къидигъэйгъ, поэтэуи, прозаикэуи, публицистэуи зыкъигъэльгъуяа, тхаклохэм я Союзи хагъехъагъ.

Русльян тхэним пасэу ригъэжъагъ плонэу щитэп, иегъажкали нэмьким атекъеу сэ шошы: зитхиль едгэгъе авторомэ яхъупси ежыри тхэним феъжагъе. Ар тхэнэу зышигъэр щиенгъэм хильэгъорэ хъугъэ-шагъэхэр ыту зэреку-хэрэ ары. А шэнэр, мыхъурэ пстэуми агъэгумэкъыни, сидигъуи хинагъэ.

Тхэрэм яхъилагъеу ало хабзэу зэрэцчытим пae къаслорэп, Мехъюшым щиенгъэм иху-гъэ-шагъэхэмкъе eklopikle хэхигъэрэ якъэгъэльгъон-къе шэпхъе гъэнэфагъэхэм-ре иэх. Ахэр ишхъятах Русльян иакъыли кыуаччи ашхъамысэу зышигъ адыгэхэм зэрэфигъэлжъагъэм.

Джы зигугу къэшыщыр Мехъюш Русльян бэмшишэу къыдигъэгъе тхильэу «Мыкъодыжыщт тхидэхэр» зыфиорэр ары. Аш дэтхэр джы нэс авторомын имыгъэфедэгъе жанрэу пьесэх.

Тхильыр къызэрэзэуихырэ «Чыпкэ зэжъу итхэр» зыфиорэр пьесэр ары. Ар дэкон, унашо ёшлэн зымьтэхъирэ пшашьеу щысхэм яхъилагъ. А юфыр

Юф къызэрэйкъоп. Адыгэхэмкъе, адрэтихъэгъе ис цыиф лъепкъхэм афэдэу, тищылакъе нахь дэгъу мэхъум фэд, еджа-гъеу, гъесагъеу тиэр нахьыбэ хъузэ уахътэр maklo, ау тицифышихъе пчагъе нахь maklэ мыхъурэмэ, хахъорэп: зы лъэньюкъе, адыгэхэм ашыщхэм яндыдэльфыбэзэ ашэгупшэжы, абзэрыгушылжъышихъэрэп (зыбзэ зымышэжъырэр, зышэнэуи фемынер адигэхэм ахэлптын птээкъышта?), адыгэклалхэм е къашэрэп, е нэмькъи цыиф лъепкъыш къашэ, адыгэпшашьхъэр зышэнхэ щимышэу, ау гуз афхъуягъеу щысахъ.

Ахэм ашыщ пьесэм хэт пшашьеу Акуандэ (ащ илъес 30 ыныбжь). Пшашьем ыгу мэузы, ау узим изэрэшт кардиологым къыхигъэшын ыльэхъэрэпш, поликиникем иврач шхъяаэ консилиум ешы, ашхэлажъхэх, кардиологым нэмькъе, терапевтыр, психотерапевтыр, хирургыр, неврологыр. Врач пэгчэ исэнэххват елтыгъеу ызир еупльэкъ, ау пшашьем пкыышьол уз иэу къыхагъэшырэп, къыхагъэшырэп, зэфэхысийхъеу ашырэп унашо ихъеу, сабийхъэр къыпыфхэу, ициф лъепкъе пчагъе хигъэхъон зеримытэхъирэм игумекъ, ишхъяакъе пшашьем игууз ылъапсэр. Джа юф мысынкъем цыиф къызэрэйкъом ямызакъо, обществэм ищахъэм ялажыхэлэу пьесэм хэт персонажхэм къяло, джащ фэдэ эклопакъе юфышом икъэгъэльгъон авторым къыфегъето.

Аш фэдэ зеклыакъхэр щигъэзье гъэнхэм пae цыиф къызэрэйкъохэр зэкъотхэу, зэгүрьохеу псэунхэ, цыифыгъэмрэ адыгагъэмрэ агъэптиэнх фае. Цыифхэм дэгъумрэ дэимрэ зэхфашишунымкъе искуствэм мэхъанэхшо и, джары пьесэм хэтхэм литературнэ-музыкально хъакъе Ѣзыкъизэхашэрэп — адыгэхэм ящылакъе куплэ тэрэз илэним пae ар авторомын ипрограммэ тапашхъе къирхъэ.

Авторыр аши блэкъиш, хэгъэгум иофыгъохэм анэсэ, етхы аш: «Тызытыращэжыгъе капиталистические Ѣылакъе ныжъыкъе куачлээр... аш амалэу иэхэмрэ ымыгъэфедэшхэх, ахэр бэшэрэбим икъадэх е кэлпим икъодылпэх». Ар шыпкъе, ау тэ капитализм «ихъарзынэхэр» джары тэлэгъуягъэх. Ар зэхигъээр цыиф жыгъэхэм совет Ѣылакъе икъою иэкъыб зэрамышыгъэмрэ советскэ плуныгъе зыгъотыгъэхэу тикъэрал илъашхытлурэ яшуагъэкъе арын фае.

Аш фэдэу пьеситлур прозэкъе тхыгъе, адрэхэр усэктэхъэхэм илъэу-жилб» зыфиорэр ашэрэп пыдзагъ иломи хъущт. А пьеситлур зыгорэштэу адрэхэм атекъи: ахэр прозэкъе тхыгъе, герой шхъяаэ ахэтыр а зыр ары — Рустам. Рустам ашэрэп пьесэмкъе илъес 20 ыныбжь, ар поэт, ятлонэрэ пьесэмкъе зэрэпоэтэу къэнэжы, ау аш джы илъес 60 ыныбжь. Пьеситлуми ахэтхэм ашээрэри алоэрэри къызашшэхъигъэрэ а Рустамыр ары, ары зэдэхъэрэри, ягушыгъури, щысэтехыпэу ялэри. Мы персонажым илокъе-шылакъе хэхэмкъе Рустам авторомын иобразэу, «иньбжыкъо», ашкъе авторыр прототипэу урэгъупшысэ (героир Рус-там, авторыр Рус-льян). Композиторэу Кыргъ Юрэрэ Мехъюшымрэ зэдатхыгъе ордэу пьесэхэм ашыгъэфеда-

гъэхэм а гуцафэр къагъешыпкъе.

Пьесэр шуульгъуныгъэм фэгъэхъигъеу ары, аш имэхъана, ыкъуачлэ, аш уелэпэлэсэкъын зэрэфаем пьесэм хэтхэм бэрэигуу ашы, зэнэхъокъух, ау авторыр анахь зыгъэгумэкъирэ юфыгъор — адыгэхэм яцыфышихъе пчагъе зэрэхэмхъорэр — зэкъэмэ акылы къэхъу. Рустам аштэу elo: «Тэкъодылы, зиунальо бэгъоных! Къэхъурэм нахьыбэ малэ! Къашэрэп, да-клохэрэп. Клэлэ makl къафэхъурэр унашо зышлагъэхэм. Тигенофонд екъыхы....»

Авторым къыло юфыгъор къыхигъэпсэу блэкъирэр, адыгэ горэхэм мыхъун хъайнаптэ ашэхэрэм защицзырэр, зэрхэгъэго иофоми ягугъу къышыныр имыщылакъе ёлтыртэр. Аш мыйрэштэу етхы: «Шуульгъуба тичилэмэ ашыхъуяхъэрэм: техакло мэ ячыагъе хэхъо, ялэр зытырахъыти, аукъыти зэхадзырэр, нью, лыжъы алоэр, агу ягуныр ашээрэр...»

Аш фэдэ зеклыакъхэр щигъэзье гъэнхэм пae цыиф къызэрэйкъохэр зэкъотхэу, зэгүрьохеу псэунхэ, цыифыгъэмрэ адыгагъэмрэ агъэптиэнх фае. Цыифхэм дэгъумрэ дэимрэ зэхфашишунымкъе искуствэм мэхъанэхшо и, джары пьесэм хэтхэм литературнэ-музыкально хъакъе Ѣзыкъизэхашэрэп — адыгэхэм ящылакъе куплэ тэрэз илэним пae ар авторомын ипрограммэ адэжь сиъяхъ», — elo ным. Пшашьем ар ыштэрэр, моущтэу elo: «Сэ слъэгъуяа Ѣылакъе, тхэгъю ѡаджи о пльэгъуяа, сэ сибгъэхъялжъэмэ дэгъугъэ».

Джащтэу зэнэхъокъухэзэ, нэф къэшьи, түмэ язи хуульфыгъэмэ адэжь ихъанэу хуульгъэл. (Түмэ язи зыфаер къыдэмыхъо, нэф къазэрратшъягъери мэхъанэм епхыгъ.) Мы зэнэхъокъур логикэм изакон-мэ ашыщэу антиномие зыфа-форэр ары, аш философием чыпшэхшо Ѣеубыты. Янэрэ ыпхъурэ алохэрэр шхъяафшъяафэш пштэхэмэ, түрилогикэ хэлзэу къэбгъэшьыпкъе пльэгъуяа, зыгъотыгъэхэу тикъэрал илъашхытлурэ яшуагъэкъе арын фае.

Аш фэдэу пьеситлур прозэкъе тхыгъе, адрэхэр усэктэхъэхэм илъэу-жилб» зыфиорэр ашэрэп пыдзагъ иломи хъущт. А пьеситлур зыгорэштэу адрэхэм атекъи: ахэр прозэкъе тхыгъе, герой шхъяаэ ахэтыр а зыр ары — Рустам. Рустам ашэрэп пьесэмкъе илъес 20 ыныбжь, ар поэт, ятлонэрэ пьесэмкъе зэрэпоэтэу къэнэжы, ау аш джы илъес 60 ыныбжь. Пьеситлуми ахэтхэм ашээрэри алоэрэри къызашшэхъигъэрэ а Рустамыр ары, ары зэдэхъэрэри, ягушыгъури, щысэтехыпэу ялэри. Мы персонажым илокъе-шылакъе хэхэмкъе Рустам авторомын иобразэу, «иньбжыкъо», ашкъе авторыр прототипэу урэгъупшысэ (героир Рус-там, авторыр Рус-льян). Композиторэу Кыргъ Юрэрэ Мехъюшымрэ зэдатхыгъе ордэу пьесэхэм ашыгъэфеда-

рэфыщтыр, нэмькъхэри. Нартхэм къатекъыгъе адыгэхэм ялъэпкъ лячэунархэм ягъэпсыкълахъэр ашлан зэрэфээр («зижъ зымышшэрэм кээр гуриошта?», аш шуагъе къизеритыщтыр авторым къыдгуритгъо ёшоигъу, аш пае зэманыкъе ия XXI-рэ лшэшгъум илъикъо нартмэ яхасэм ахэгъэлажъе, аши блэкъиш, нартшыльфхэу «зызыгъэнартхэрэр» гусэ афишхээзэ, «нартмэ язымэфэ тхъагъо» артэгътэмэфекъы.

Етланэ Мехъюшыр къызытыгъущыэрэ хуульгъэшагъэхэм, сэ зэрэшшылшырэмкъе, зы ахэт мэхъанэу илэнкъе къахэштэу. Ар янэрэ ыпхъурэ язэнэхъокъу... Зеклонл пшыгъэхэр «губъюнэхэл горэм» унэхъ Ѣыкъу горэм Ѣыкъолхэ, бэзльфыгъиту — янэрэ ыпхъурэ яеу. Чэш зэхъум, зеклонлхэр гъольжыгъэхъ. Ахэм ашыщ юф иэу чэшым унэм къызекъым, зэхехы янэрэ ыпхъурэ зэрэзэнэхъокъухэрэр. «А сипшъашь, о укъэхъу пэт, тхэгъю ѡаджи о пльэгъуяа, сэ хуульфыгъэмэ адэжь сиъяхъ», — elo ным. Пшашьем ар ыштэрэр, моущтэу elo: «Сэ слъэгъуяа Ѣылакъе, тхэгъю ѡаджи о пльэгъуяа, сэ сибгъэхъялжъэмэ дэгъугъэ».

Джащтэу зэнэхъокъухэзэ, нэф къэшьи, түмэ язи хуульфыгъэмэ адэжь ихъанэу хуульгъэл. (Түмэ язи зыфаер къыдэмыхъо, нэф къазэрратшъягъери мэхъанэм епхыгъ.) Мы зэнэхъокъур логикэм изакон-мэ ашыщэу антиномие зыфа-форэр ары, аш философием чыпшэхшо Ѣеубыты. Янэрэ ыпхъурэ алохэрэр шхъяафшъяафэш пштэхэмэ, түрилогикэ хэлзэу къэбгъэшьыпкъе пльэгъуяа, зыгъотыгъэхэу тикъэрал илъашхытлурэ яшуагъэкъе арын фае.

Мы антиномие дунаим Ѣылакъе эпосхэм нарт эпосыр зэрэшчын изы шыхъатэу сэ къысшьошы. Аш фэдэу гъэшгъюнэу Мехъюшым итхиль тхыльеджэм хигъотштыр маклэп. Аш фэдэ, сэ сценэм, театрэм инэшэнэ шапхъэхэр дэгъуяа сшэхэрэп, ау режиссерым спектаклэ дэгъу тхыльим хишъыкъи, спектаклэм еглээрэ зыфхэмэ ар къашхъялпэнэу къысшьошы.

Аш фэдэу гъэшгъюнэу Мехъюшым итхиль тхыльеджэм хигъотштыр маклэп. Аш фэдэ, сэ сценэм, театрэм инэшэнэ шапхъэхэр дэгъуяа сшэхэрэп, ау режиссерым спектаклэ дэгъу тхыльим хишъыкъи, спектаклэм еглээрэ зыфхэмэ ар къашхъялпэнэу къысшьошы. Ау (мышкъе къэслючтыри сэ сшьошырэр ары) тхыльим Ѣылакъе горэхэм джы Ѣылакъе занкъе ацэ къырело, пьесэхэм ашыгъэфедэгъе музыкэр арымэ. «Гушигъэхэр Мехъюш Русльян, ордыншъяар Кыргъ Юр» ылозэ ахэм ашхъе къырехы. Аш тхыльир Ѣылакъе зэрэпэблагъэр нахь лупкъе къешы.

Мы ситхыгъэ редакцием къэслючахъа Рустам зэрэшчын эжъырэ зэхэсчахъыгъ. Лъэшшэу сагу къеугъ. Джэнэтыр Тхъэм къыртынэу, къэнагъэхэм псаунгъэ пытэ ялэнэу сафэльяло.

ХҮҮТ КАЗБЕК.
Адыгэ Республикаан культурэмкъе изаслуженнэ юфыши.

● УПСАУНЭУ УФАЕМЭ ●

ЛъымкIэ дэгъу, узыбэхэмкIэ Iэзэгъу мэхъу

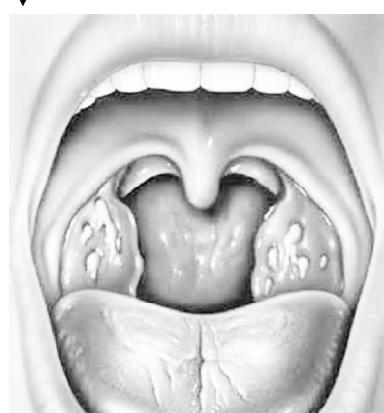
Арэущтэу народнэ медицинэм игугуу ешы къэкыре Iэзэгъу уцэу «Базилик» зыфалорэм. Ар пъэмэфэ мазэхэр ары зыкъэгъагъэрэр.

Мы къэкыре Iэзэгъу уцыр эфирнэ дагъеу камфарэр бэу зыхэлтымкэ зэрэбаир медицинэ шэнгэйтэй хийн къеушынхаты. Народнэ медицинэм Iэзэнхэмкэ егъэфедэх тхапэхэри, къэгъагъэхэри (щепкьеу ычIэгъкэ пытэ хүгъэм нэмикырэр). Ахэр гъэмэфэ мазэхэм зытозыщэ угъоинхэ плъекъищт.

Шуагъеу базиликым хэлъеу народнэ медицинэм ыгъэунэфыгъэр маклэп: улагъэр нахь шлэхэу егъэкыжы, плъыр-стырьыр тырхэ, антисептическэ амалышоу щит, ары гриппын зызыниушомбгурэ лъэхъаным базиликыр нахьыбэу зыкъагъэфедэрэр. Аш лъыр пкышиольым нахь дэгъоу къышырэгъеклокы, гъомылапхъэр зыкъожыре органхэм, къэтыйм Iэпилэгъу афэхъу, цэузыр хэгъэжъууы.

Ахбазахэм зэралорэмкэ, «базиликыр зыгъэунешкүрээр бэгъашэхэе мэхъу».

**IэзэкIэ
амалэу иIэхэр
✓ Чыихъыр (ангинэр)**

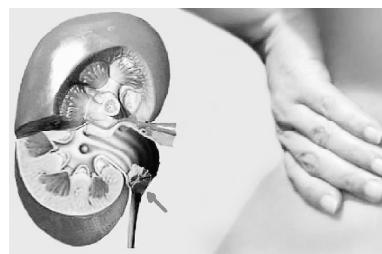
Базиликым къыкIэфыгъэр эфирнэ дэгъэ зы граммым хэбгэхъошт шьоушигъу хьаджыгъэ шьабэу («сахарная пудра» зыфалорэр) грамм 50. Ахэр зэхэбгэхэкIуханхэш, узышхахэрэм ыуж аш щыщ джэмшыхъихъем изым щаим удешвээшэштэй. Шайр бзыф къэгъагъэр зыхэгъэжъукыгъэр арымэ нахьышу.

✓ Гриппыр

Мы зэпахырэ узыр нахь шлэхэу пкIэкынным пае амалышоу народнэ медицинэм къытыхэрэм ащищ мыри: базиликым къыкIэфыгъэр эфирнэ дэгъэ гъоткуу 2 — 5-мрэ шьоумрэ зэхэлхэу мафэм 2 — 3 пшхыщт.

**✓ Щэхэпс мыжьюзыр
(мочекаменная болезнь)**

Базиликым икъэгъэгъэр эдэгъэхъошт шьоушигъу хьаджыгъэ шьабэу («сахарная пудра» зыфалорэр) грамм 50. Ахэр зэхэбгэхэкIуханхэш, узышхахэрэм ыуж аш щыщ джэмшыхъихъем изым щаим удешвээшэштэй. Шайр бзыф къэгъагъэр зыхэгъэжъукыгъэр арымэ нахьышу.

**✓ Нервэхэр
бъэрэхъатынхэм,
кIуачIэ чиIэнхэм апае**

Базиликым итхээлэхэе улкэ-тэгъэ джэмшыхъихъем псы гъэжьогъэ стечан къэлкIэнхы, такыкъ 15 — 20-м щигъэтэшт. Шьоушигъу е шьоу хэлъеу щай фэдэу ушьошт, ау мафэм тэгъогогоо нахьыбэрэ бъэрэфедэ хьущтэп.

**✓ Угу къэмакIэмэ,
ожымэ**

Мы къэкыре уцым щыщэд джэмшыхъихъем изым псы гъэжьогъэ стечан къэлкIэнхы, такыкъ 20-м щигъэтэшт. Зыузыжъихъэрэм ыуж зыгъэ-

федэштэшт (угу къэмакIэмэ е укъэжы пшоолгъо зыхъукIэ).

✓ Цэузыр

Джэмшыхъихъем из уцупкIэтагъэм псы гъэжьогъэ стечан къэлкIэнхы, такыкъ

15 — 20-м щигъэтэшт. Зыузыжъихъэрэм ыуж жэктэйм дэбгэхъэчъихъащт.

Чыихъ (ангинэ) уилэми аш фэдэ псыр чыим ибгэхъэчъихъэмэ дэгъу.

✓ Пскэнхэр

Базиликымэ эвкалиптным рэ яэфирнэ дагъэхэр зэфэдизэу (1:1) зэхэпкIэнхэш, псы гъэжьогъэ стечаным хэбгэхъяштэх. Аш ыуж а стечаным зытеуу/убенхы, іеплэхэйрэ шьхъэхэе тэхъуагъэу, а дагъэхэм къаахъырэ жыир зылуулжэшт, нэмикырэу къэлпон хъумэ, ингаляции пшыщт.

Базилик гъэгъушьыгъэ джэмышхыхъитум псы гъэжьогъэ 0,5-рэ къэлкIэнхы, мэуучыыфэ щигъэтэшт. Зыузыжъихъэрэм ыуж а псымкэ нэхэр птхакыщтых.

**✓ ТхакIумэстагъэр
(отитыр)**

Мы уцым итхээлэхэе шъэбэе улкэстагъэ щыщэу джэмышхыхъитум псы гъэжьогъэ 0,5-рэ къэлкIэнхы, мэшю маклэп тэбгээцощт. Къэжъоным зынэскэ къытепхыжыныш, та-кыкъи 10-м щигъэтэшт. А псым хэбгээгъэхэе хъэдэн шъабэр тхакIумэу зыэрэм теплъхьащт, сыхат-сыххатитум тэбгээлтишт. Арэущтэу мафэ къэс пшыи хъущт узыр хэгъукифэ.

Нарэхэр

- СишIугуашэ ильэси 150-рэ ыныбжь.
- Цыфхэр аш фэдизырэ щигъэхэрэп.
- Цыфэп сэ зигугуу къэсшыэрэ.

ЗэльашIэрэ ларингологым еупчыхы сымаджэу ыдэжь къэкуугащт эплъынным ыпэкIэ щэджахъом аш ышхыгъэм зыфыкIэупчIэрэмкэ.

— Аш зи кыбурумыон хэльэп, — elo аш. — Джэ-уапэу аш къытыжырэм елтытыгъ сигонаар зыфэдизыщт.

Стоматологым дэжь.

- Мы цэу үүсчигъэм пае доллар 300 къысэлтшт.
- Сыд пае? Долларишэба пштэрэр?
- Ары, ау узэрэкуугащт уауж къычIэхъанэу щигъээ нэбгыритум кларигъэлг.

— Мы цитлур үүсчигъэм фае, дэй хууѓэх.

— Тхапша аш пае сылхыщтэр?

— Доллари 150-рэ.

— Такыкытту юфшэнхэм аш фэдиз тэфа?

— Klo, угуукIэ нахь урэхъатыштмэ, ахэм якъыхэчын нахьыбэрэ сылхылтын спъекъищт.

Нэклубгъор зыгъэхъазырэгъэр ЖАКИМЫКЬО Аминэт.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Радиацием зэрар зэрихыгъэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм 2018-рэ ильэсэм зэтгьо ахьщэ Ӏепыгъэгъу алэкігъэхъэгъэнэм фэгъэхъыгъ

Федеральнэ Закончу «Урысые Федерации ишьольырхэм ялтыкло ыкчи ягъэцкіякло къулукъухэм язэхэшэн ехыллагъ» зыфиорэм ия 26.3-рэ статья диштэу, радиацием зэрар зэрихыгъэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм социальнэ Ӏепыгъэгъу ятыгъэнэм пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Радиацием зэрар зэрихыгъэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм 2018-рэ ильэсэм зэтгьо ахьщэ Ӏепыгъэгъу, сомэ 1500-рэ алэкігъэхъэгъэнэу.

2. Радиацием зэрар зэрихыгъэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм 2018-рэ ильэсэм зэтгьо ахьщэ Ӏепыгъэгъу зэралэкагъэхъащ шыкіяр гудзэм диштэу ухэсигъэнэу.

3. Адыгэ Республикэм финансхэмкэ и Министерствэ ахэм ахьщэ аратыщтыр Адыгэ Республикэм иреспублике бюджет

4. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом къуаччэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Александр НАРОЛИН

къ. Мыекъуапэ, мэлыльфэгъум и 6, 2018-рэ ильэс N 59

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иреспублике бюджет иассигнованиехэм атегъэпсыхъэгъэ фондэу стипендиер зэралэкагъэхъащтым изэхэшэн ехыллагъ

Федеральнэ закончу «Урысые Федерации гъесэнгъяэр зэрэшызэхъащам ехыллагъ» зыфиорэм ия 36-рэ статья ия 10-рэ яхь, Адыгэ Республикэм и Закончу «Адыгэ Республикэм гъесэнгъяэр зэрэшызэхъащам ехыллагъ» зыфиорэм ия 2-рэ статья ия 2-рэ яхь ия 13-рэ пункт атегъэпсыхъащам Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Мы къыкіялтыклохэрэр гъенэфэгъянхэу:

1) Адыгэ Республикэм иреспублике бюджет иассигнованиехэм атегъэпсыхъэгъэ фондэу стипендиер зэралэкагъэхъащтым изэхэшэн гудзэм N 1-м диштэу;

2) Адыгэ Республикэм иреспублике бюджет иассигнованиехэм атегъэпсыхъэгъэ фондэу стипендиер зэралэкагъэхъащтым къыдильтээрэ шалхъэхэр гудзэм N 2-м диштэу.

2. Мы къыкіялтыклохэрэр къуаччэ ямыгъяэу лъйтэгъэнэу:

1) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 115-рэ зытетэу «Адыгэ Республикэм иреспублике бюджет иассигнованиехэм атегъэпсыхъэгъэ фондэу стипендиер зэралэкагъэхъащтым изэхэшэн ехыллагъ» зыфиоу 2015-рэ ильэсэм тышхъэйум и 8-м аштагъэм;

2015-рэ ильэсэм жъоныгъуакъэм и 26-м къыдэкыгъэм ия 2-рэ пункт иа 1-рэ подpunkt;

2) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 265-рэ зытетэу «Адыгэ Республикэм иреспублике бюджет иассигнованиехэм атегъэпсыхъэгъэ фондэу стипендиер зэралэкагъэхъащтым изэхэшэн ехыллагъ» зыфиоу 2015-рэ ильэсэм тышгэгъазэм и 8-м аштагъэм;

3) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 141-рэ зытетэу «Адыгэ Республикэм иреспублике бюджет иассигнованиехэм атегъэпсыхъэгъэ фондэу стипендиер зэралэкагъэхъащтым изэхэшэн ехыллагъ» зыфиоу 2017-рэ ильэсэм тышхъэйум и 14-м къыдэкыгъэм ия 1-рэ пункт.

3. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом къуаччэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Александр НАРОЛИН

къ. Мыекъуапэ, мэлыльфэгъум и 18, 2018-рэ ильэс N 67

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Врачым къафыримытхыкыгъэу наркотикхэр е психотропнэ веществовохэр зыгъэфедэхэрэм япхыгъэ юфтьхабзэхэм яхыллагъ

Федеральнэ закончу «Урысые Федерации ишьольырхэм якъералыгъо хабзэ илтыкло ыкчи игъэцкіякло къулукъухэм язэхэшэн ехыллагъ» зыфиорэм ия 26.3-рэ статьям тегъэпсыхъащам Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Врачым къафыримытхыкыгъэу наркотикхэр е психотропнэ веществовохэр зыгъэфедэхэрэм япхыгъэ юфтьхабзэхэр зэрээшшувьштхэ шыкіяр гудзэм диштэу ухэсигъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм юфшиэнэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ мы къыкіялтыклохэрэр ыухэсийнхэу:

1) врачым къафыримытхыкыгъэу наркотикхэр е психотропнэ веществовохэр зыгъэфедэхэрэм япхыгъэ юфтьхабзэхэр зэшюзыхъштхэ организациенхэр;

2) врачым къафыримытхыкыгъэу наркотикхэр е психотропнэ веществовохэр зыгъэфедэхэрэм япхыгъэ юфтьхабзэхэр зэрээшшувьштхэмкэ сертификатэу къаратыщтым гъэпсыкчэ илэштыр.

3. Мы унашъом игъэцкіяэн зэрэкторэр ыупльэкунэу Адыгэ Республикэм юфшиэнэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ фэгъэзэгъэнэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом къуаччэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Александр НАРОЛИН

къ. Мыекъуапэ, мэлыльфэгъум и 23-рэ, 2018-рэ ильэс N 71

Адыгэ Республикэм Йофшиэнэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъоу

Адыгэ Республикэм Йофшиэнэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъоу N 306-рэ зытетэу «Протез-ортопед Ӏепыгъэгъур зищикигъэ цыфхэм ягъэгъотыгъэнэмкэ лъэту тхыльыр зэрэгъэпсыгъэштыр ухэсигъэнэм ехыллагъ» зыфиоу 2016-рэ ильэсэм шэклогъум и 15-м къыдэкыгъэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэм

фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 199-рэ зытетэу «Гъот макэ зилэ цыфхэм, джащ фэдэу къелэцкыкхузу зыныжб илээс 18 мыхуугъэхэу, сэкъатэу Ѣмытхэу, ау медицинэ зэфэхъысихъэм къызэрагъэлэгъугацхэмкэ протез-ортопед Ӏепыгъэгъур зищикигъэхъэм зэралэкагъэхъащ шыкіяр гудзэм ехыллагъ» зыфиоу 2016-рэ ильэсэм чьэпьюгъум и 28-м къыдэкыгъэр гъэцкагъэ хууным пае **унашъо сэшы:**

1. Адыгэ Республикэм юфшиэнэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъоу N 306-рэ зытетэу «Протез-ортопед Ӏепыгъэгъур зищикигъэ цыфхэм ягъэгъотыгъэнэмкэ лъэту тхыльыр зэрэгъэпсыгъэштыр ухэсигъэнэм ехыллагъ» зыфиоу 2016-рэ ильэсэм шэклогъум и 15-м къыдэкыгъэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэм, я 2-рэ гудзэм годзакъэм диштэу къе тхыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделын:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм юфшиэнэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ исайтэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкіякло къулукъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэр аригъэханэу;

— мы унашъор гъэзэтхэу «Советскэ Адыгэ-им», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс къыдэкыгъэр тхыльеу «Адыгэ Республикэм ихэбзээшүүцгээ зэхэугъоягъэр» зыфиорэм къашхуутынэу.

3. Унашъор зэрэгъэцакъэрэм Адыгэ Республикэм юфшиэнэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ иминистрэ игуадзэу И. В. Ширинам гүунэ лъифинэу.

Министрэу Мырзэ Джанбэч

къ. Мыекъуапэ, мэлыльфэгъум и 17, 2018-рэ ильэс N 106

Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкІэ и Комитет иунашъу

2001-рэ ильэсэм тигъэгъазэм и 21-м аштагъэ Федеральнэ закончу N 178-рэ зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ мылькур приватизацие зэрашырэм ехыллагъ» зыфиорэм ия 18-рэ статья, Адыгэ Республикэм и Закончу 2016-рэ ильэсэм тигъэгъазэм и 29-м аштагъэу N 32-рэ зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мыльку 2017 — 2018-рэ ильэсхэм приватизацие зэрашырт программэм ехыллагъ» зыфиорэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2018-рэ ильэсэм щылэ мазэм и 15-м ышыгъэ унашъоу N 87-рэ зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мыльку приватизацие шыгъэнэмкэ шапхъэу Ѣшыгъэнэм яхыллагъ» зыфиорэм адиштэу:

1. Къэралыгъо мылькур приватизацие шыгъэнэм фэгъэхъыгъэ хэбзэгъэу цугъэм къыпкырыкыгъэзэ, кадастэр уасэм игъэнэфэнкэ ыкчи аукционхэм язэхэшэнкэ отдельм Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мыльку ышэнэу:

1) приватизациемкэ шапхъэхэм (гудзэм N 1-м);

2) Комитетм къытагъэ къэбарыр (гудзэм N 2-м) атетэу.

2. Мы унашъор зэрэгъэцакъэрэм гүунэ лъисфынэу сшхъэкэ зыфэсэгъазэ.

Комитетм итхъаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА
къ. Мыекъуапэ,
мэлыльфэгъум и 10, 2018-рэ ильэс
N 153

Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкІэ и Комитет иунашъу

1996-рэ ильэсэм Ѣлэ мазэм и 12-м аштагъэ Федеральнэ закончу N 7-рэ зытетэу «Мыкомерческэ организацием яхыллагъ» зыфиорэм ия 31.1-рэ статья, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2014-рэ ильэсэм тигъэгъазэм и 25-м ышыгъэ унашъоу N 311-рэ зытетэу «Мыкомерческэ организацием социальнэ юфтьхабзэхэр зезыхъэхэрэм янауе ыкчи(е) агъэфедэнэу аратын альэкыщт къэралыгъо мылькум испискэ зэрээхагъэуцорэ ыкчи шлоки имыгъэу ар къызэрхаяутырэ Шыкэм ехыллагъ» зыфиорэм адиштэу Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкІэ и Комитет **унашъо ешы:**

1. Адыгэ Республикэм мыльку зэфыщтыкІэхэмкІэ и Комитет 2016-рэ ильэсэм чьэпьюгъум и 31-м ышыгъэ унашъоу N 468-рэ зытетым зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мыльку социальнэ юфтьхабзэхэр зезыхъэхэрэм мыкомерческэ организацием янауе ыкчи(е) пэльэ къыхъэкэ агъэфедэнэу аратын альэкыщт яиспискэ гудзэм диштэу икъэралыгъо къэтыжыгъэнэу.

2. Мы унашъор зэрэгъэцакъэрэм къэралыгъо мылькум игъэзеклонкэ отдельм ипащэу С. Р. Хъакъунэм гүунэ лъифинэу.

Комитетм итхъаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА
къ. Мыекъуапэ,
мэлыльфэгъум и 18, 2018-рэ ильэс
N 163

Шъхъафит бэнакIэр

Нартхэм тагъэгүгъэ

Европэм шъхъафит бэнакIемкэ изэнэкъокуу
Македониум щыкIуагъ. Урысыем ихэшыпыкIыгъэ
командэ хэтэу Тембот Ахьмэдхъан ильэс 18-м нэс
зыныбжъхэм язэукигъухэм ахэлэжьагъ.

Адыгэ Республикэм испорт
еджапIу N 2-м, пашэр Хьот Юныс,
Тембот Ахьмэдхъан зыщегъасэ.
Килограмм 80 къээзыщечыхэрэм
якуп наарт батырыр хэтэу илэпээ-
сеныгъэ кыгъэлэгъуагъ.

Зэукигъуу 5 бэнеплэ алтыр-
гум щырилагъ. А. Темботыр зэ-
бэнэирэм бэкэ нахь льешу зэ-
рэшчытэм фэш гьогогуу 3 текло-
ногъэр кыфагъэшьошагъ. Гүгэ
аримытэу фэшхъаф зэукигъу-
хэри къашуихыгъэх. Klyachlэмрэ
куулайныгъэмре зэдьригъаштэ-

хэээ дышэ медалым фэклуагъ.
— Шъхъафит бэнакIемкэ Адыгэим икъэлэ шъхъаэу Мыекуапэ еджапIе къызыщиз-
лихыгъэр бэшлагъэп, — къеуатэ Урысыем шъхъафит бэнакIемкэ ихэшыпыкIыгъэ ныбжъыкэ команда итренер шъхъаэу Тембот Андзор. — Адыгэ Республикэм илэшхъэтетхэр тренер-
кIэлэгъаджэхэм, бэнаклохэм зэхэшэн Иофхэмкэ Iэпилэгъу къафэхъуу. Спортсмен цэвриохэр
аагъесэнхэмкэ еджапIем льеп-

Тембот Ахьмэдхъан ыкы
Тембот Андзор.

сешу ышыгъеу сэльтигээ. Олимпиадэ джэгунхэм ахэлэжьэнхэ зильэкыщтхэр Мыекуапэ щапуутхэу тэгүгъэ.

Шъхъэзэкъо зэукигъухэр

Яшапхъэ лъагэ

Краснодар краим ия VI-рэ зэуухыгъэ зэнэкъокуу «Хы Шуцэм ибгырых» зыфиор Арапэ щыкIуагъ. Боевой искусствохэмкэ джэгукIэхэр, шъхъэзэкъо зэукигъухэр зэхажагъех.

Урысыем боевой искусствохэмкэ и Союз, Краснодар краим зэсэнэгъэмре шэнгэгъэмрэ и Министерстве зэнэкъокум мэхъанэу ратырэм зыкеэгъэшып-
къэхь. Спортсмен анахь дэгүүхэр кыхагъэштэх, ахэр хэгээгүүкIи дунэе зэукигъухэм ахэлэжьэнхэм афагъэхъазырх. Анахьэу анаэ зытырагъэтэйрэм ашыц ныбжъыкIэхэр щынэгъэгээ фэгээ-
сэгъэнхэмкэ, цыфышу хүнхэмкэ, гүкIэгэу ахэлэу псэунхэмкэ, хэкIыпшлухэр кыагтохынхэр.

Каратэ кекусинхэмкэ, карата-
тэ-до сетоканхэмкэ, каратэм
хэхъэрэ нэмикэ зэнэкъокухэмкэ,
тхеквондомхэмкэ, кикбоксингхэмкэ,
айкидомхэмкэ, ушумкэ, вьет-во-
даомхэмкэ ялэпээсэнгээ кыагэль-
тэо. Iашэр аягъэу, Iашэр амыгъэ-
федэу катамкэ, нэбгырэ пэпч-
еж-ежырэу зыкынихумэнхэмкэ,
шыкIэхэр кыгъотохынхэмкэ,
фэшхъафхэмкэ алтырэгъум

щизэнхъокуугъэх. Ильэс 8 — 17 зыныбжъхэр зэукигъухэм ахэлэжьагъэх. Новороссийскэ, Геленджик, Арапэ, Мыекуапэ, фэшхъаф къалэхэм янбжъыкIэхэм ялэпээсэнгъэ зэрэхагъахъорэр зэхэшаклохэм кыхагъэштэх.

Адыгэим ибэнаклохэр Владимир Васильченкэм-
рэ Армен Норсоянрэ агъэсэрэ
кIалэхэм дышэуу медали 10,
тыжынэу 3, джэрзэу 4 кын-
дахыгъэх. Лъеустэндэжэл Амир дышэуу
медалиту, джэрзэу зы кыхын-
гэх. Баджэ Расул дышэуу медали 3, Хаджымэ Аслын ды-
шэе, тыжын, джэрзэу медальхэр,
Егор Христофоровын ды-

шэе, тыжын, джэрзэ, Виталий Татарыкиным тыжыниту, джэрзиту, Паку Алихъан дышэе ыкыни, Кирилл Шевченкэмрэ Вадим Архиповынрэ дышэе медаль зырыз кыфагъэшьошагъэх.

— Ильэс еджэгъур амыухы-
зэ тибэнаклохэр хэгъэгум щыкIорэ
зэнэкъокухэм ахэлэжьэштэх,
кытигуагъ тренер-кIэлэгъаджэу
Владимир Васильченкэм. —

Спорт зэукигъухэм яшуагъэкэ
тиныбжъыкIэхэм язэхынгъэхэр
нахь мэптих, якъулайныгъэ хаг-
гахьо. Зэкэ тиспортомснхэм
медальхэр кызэрэдхагъицэх
кье-
ушыхъаты ялэпээсэнгъэ шэп-
хэе лъагэхэм ядгээшэн зэрэ-
тэлэкырэр.

Сурэтым итхэр: Адыгэим
ибэнаклохэр медальхэр кыдэ-
зыхыгъэхэр.

Дзюдо

ХагъэунэфыкIырэ чыпПиш

Спортымкэ мастерэу Г.П. Недвигинийн фэгъэхыгъэу шэжжэ зэнэкъокуур я 19-у дзюдомкэ Новочеркасске щызэхажагъ. Урысыем ишшольтихэм кыры-
кыгъэхэу бэнэко 200 фэдиз алырэгъум щызэукигъагъ.

Адыгэ Республикэм икомууд хагъэунэфыкIырэ чыпПиш 3 кын-
дихыгъ. Пашло Алый, кг 66-рэ, апэрэ чыпПиш кыфагъэшьошагъ.
2017-рэ ильэсийн Новочеркасске турнирыр зыщэхом А. Пашло апэрэ чыпПиш кыныдихыгъагъ, тренер-кIэлэгъаджэу Нэпсэу Бисльян.

Тулпэрэ Айдэмэр, кг 90-рэ, Хьакуринэ Хъазэрт, кг 100, я 3-рэ чыпПиш кын-
дихыгъ. Адыгэ Республикэм изаслуженэ тренерхэр Беданыкъо Рэмэзанэр Бастэ Сэлымрэ тибэнаклохэм ялашх.

Сурэтым итхэр: Пашло Алый-
рэ Нэпсэу Бисльянрэ.

Футбол

«Афыпс» е «Армавир»

Жъоныгъуакэм и 20-м Уры-
сыем футболымкэ изэнэкъокуу
хэлэжьэрэ командэхэу купэу
«Кыблэм» хэтхэм я 33-рэ ешэ-
гүхэр ялгээх. Мыекъолэ «Зэ-
кьошныгъэр» псэуплэу Афип-
ском щыукигъагъ чыпПиш командэу
«Афыпс».

ЗЭТЭГЬАПШЭХ

«Армавир» — СКА — 3:0,
«Чайка» — «Легион» — 2:1,
«Афыпс» — «Зэкьошныгъэр» —
2:0, «Биолог» — «Черноморец» —
0:2, «Академия» — «Спар-
так» Н — 1:0, «Анжи-2» —
«Мэшыкъу» — 0:1.

ЧЫППЭХЭР

1. «Афыпс» — 77
2. «Армавир» — 76
3. «Чайка» — 55
4. «Краснодар-2» — 54
5. «Черноморец» — 51

6. «Зэкьошныгъэр» — 50

7. «Академия» — 42

8. «Легион» — 42

9. СКА — 41

10. «Спартак» Н — 41

11. «Мэшыкъу» — 37

12. «Биолог» — 33

13. «Спартак» Вл — 13

14. «Ангушт» — 28

15. «Динамо» — 27

16. «Кубань-2» — 22

17. «Анжи-2» — 22.

Я 34-рэ ешэгъухэр жъоны-

гъуакэм и 27-м ялэштых. «Зэ-

кьошныгъэм» 2017 — 2018-рэ

ильэс зэнэкъокум хэхъэр ешэ-

гүхэр ыухыгъэх. «Краснодар-

2» «Армавир» Иукэшт. «Мэ-

шыкъор» «Афыпс» дешшт.

«Афыпс» теклонгыгъэр кын-

зыхыкIэ, купым апэрэ чыпПиш

кыныдихыгъщ. «Армавир»

Краснодар щешшт.

Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр
ыкыи кыдэзы-
гъэкырэр:

Адыгэ Республикэм
льэпкэ Иофхэмкэ,
Іэкыб къэралхэм ашы-
пэурэ тильэпкэгъу-
хэм адырялээ зэпхыны-
гъэхэмкэ ыкыи къэ-
бар жуугъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адрессыр: ур. Кре-
стяинскэр, 236

Редакциер
зыдэшыэр:

385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кIэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчыагъэкэ 5-м
емыхъхэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэльэу, шрифттыр 12-м
нахь цыкIунэу Ѣытэг.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэрэ тхыгъхэр
редакцием
зэкIегъжэхых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушихъатыгъэр:
Урысы Федерацаем
хэутын Иофхэмкэ,
телерадиокъэтын-
хэмкэ ыкыи зэлты-
ІэсэкIэ амалхэмкэ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
ЧыпIэ гъэлоры-
шапI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкИ
пчагъэр
4675

Индексхэр
52161
52162

Зак. 891

Хэутынум узьы-
кIэтхэнэу Ѣыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыхаутырэр
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шъхъаэр

Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхъаэр
игуадзэр
МэцлIэкъо
С. А.

ПшъэдэкIыж
зыхырэр секретарыр

ЖакIэмкъо
А. З.